vierstroom
behandelcentrum

Logopedie bij parkinson

Miriam de Roos logopediste bij behandelcentrum vierstroom

17 februari 2015

Logopedie: 3 gebieden

vierstroom

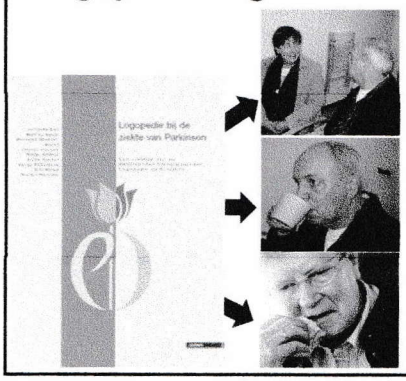

Moeite met verstaanbaar **spreken**: ± 70%

Moeite met **slikken**: ± 40%

Moeite met **speekselbeheersing** ± 30%

Slechter spreken

vierstroom

Zacht, hees, mompelend en monotoon, hypomimiek

Tot voor 10 jaar geleden, focus op:
- mondmotoriek
- ontspanning (massage)
- alleen adem of alleen stem
- gebruik van spraakversterking

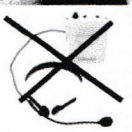

Effecten beperkt of zeer kortdurend

Bij parkinson moet het anders

vierstroom

'Normale' motoriek uitlokken: **grote bewegingen**
- Harder praten
  = direct beter verstaanbaar!
  want verbetering op **alle** niveaus

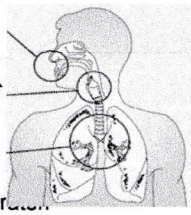

Cortex inschakelen:
- **bewust** harder praten

Vermijden dubbeltaken:
- één di[redacted]DER pr

Spreken = dubbeltaak

Cognitie ook nodig om te bedenken wàt je wilt zeggen
- **intensief oefenen**: automatiseren + cues

In andere gevallen

vierstroom

Bij toename ziekte-ernst:
- Oefenen beperkt
- Individuele cues nóg belangrijker
- Cues overdragen aan mantelzorgers en zorgverleners!

Bij atypische parkinsonismen:
- idem
- + andere behandeling van bijv. spasticiteit

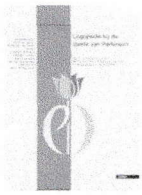

logopedist beschikt over richtlijn met 60 aanbevelingen

Speekselverlies

vierstroom

NIET~~: teveel spe~~eksel

WEL:
1. Open mond door maskergelaat
2. Moeite met op tijd slikken
3. Dubbeltaken: kwijlen bij concentratie op iets anders (lopen, lezen, aankleden)

Dat is deels te trainen.
Anders evt. injecties

Interventies bij slikstoornissen

vierstroom

1. Aanpassen van:
- hoofdhouding
- tempo
- dubbeltaken

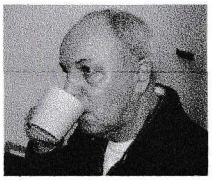

2. Trainen:
- krachtiger slikken (zoals bij spreken)

3. Pas later: voedingsconsistenties aanpassen

Maar dan: **samenwerken met de diëtist!**

vierstroom

SLIK- EN KAUWPROBLEMATIEK

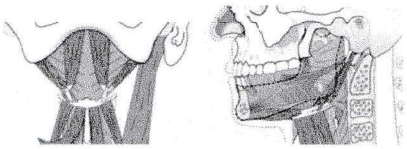

De oorzaak?

Het slikmechanisme lijdt onder een verminderde beweeglijkheid of stijfheid.

Gevolg: de voeding in de mond of keel blijft tijdelijk hangen of loopt voortijdig naar de luchtweg. Hierdoor treedt verslikken op.

vierstroom

De motorische oorzaken van slik- en kauwproblemen: De 6 V

- Vermoeide spieren
- Vernauwing van de slokdarm
- Vertraagde slik reflexen
- Vast gezette kaak
- Vernauwing van de keel en slokdarm
- Verminderde mobiliteit van de mond

vierstroom

Wat zijn de symptomen?

- Onvoldoende lipsluiting.
- Onvoldoende alertheid.
- Onvoldoende kauw- en tongbeweging
- Vertraagd inzetten van de slikreflex
- Verslikken en hoesten

vierstroom

Wat zijn de gevolgen?

- Hoesten en kuchen tijdens de maaltijd.
- voedingsmiddelen vermijden
- Langzamer eten en drinken
- vroegtijdig stoppen met eten.

vierstroom

De 10 geboden voor patiënten met een eet- en slik-problemen

1. Goed rechtop zitten met rug- en voetensteun.
2. Leer ruiken aan het gerecht..
3. Eet geen pikante gerechten.
4. Vermijd erg koude drankjes en spijzen.
5. Neem gedoseerde happen- en slokken.
6. Vermijd het gebruik van rietjes.
7. Compensatie techniek toepassen.
8. Slik, tussen de happen door, regelmatig een extra keer je speeksel in.
9. Blijf na de maaltijd nog even rechtop zitten.
10. Goede mondhygiëne bevordert de gevoeligheid en smaak.

vierstroom

Contact dietiste

Door deze eet- en drinkproblemen kan een afname in eetlust en daardoor een verminderde calorieopname optreden.

Gewichtsverlies is één van de gevolgen, waardoor de patiënt extra moet inboeten op de nog aanwezige energievoorraad.